

Byla C-694/20**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2020 m. gruodžio 21 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Grondwettelijk Hof (Belgija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2020 m. gruodžio 17 d.

Pareiškėjai:

Orde van Vlaamse Balies

IG

Belgian Association of Tax Lawyers

CD

JU

Atsakovė:

Flandrijos vyriausybė

Pagrindinės bylos dalykas

Pagrindinė byla susijusi su prašymais visiškai ar iš dalies sustabdyti 2020 m. birželio 26 d. Flandrijos dekreto, iš dalies keičiančio 2013 m. birželio 21 d. Dekretą dėl administracinių institucijų bendradarbiavimo apmokestinimo srityje dėl privalomų automatinį apmokestinimo srities informacijos, susijusios su praneštiniais tarpvalstybiniais susitarimais, mainų (toliau – 2020 m. birželio 26 d. Dekretas), taikymą ir paskelbti jį negaliojančiu. Šiuos prašymus pateikė *Orde van Vlaamse Balies* (Flandrijos advokatų rūmai), juridinio asmens statuso neturinti asociacija *Belgian Association of Tax Lawyers* ir kt.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su Direktyvos (ES) 2018/822 1 straipsnio 2 punkto suderinamumu su Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 7 straipsniu (teisė į privatų gyvenimą) ir 47 straipsniu (teisė į teisingą bylos nagrinėjimą) tiek, kiek pagal šį punktą advokatas, kuris veikia kaip tarpininkas ir nori remtis profesine paslaptimi, įpareigojamas informuoti kitus dalyvaujančius tarpininkus apie jų prievoles pranešti.

Prašymas pateiktas pagal SESV 267 straipsnį.

Prejudicinis klausimas

Ar 2018 m. gegužės 25 d Tarybos direktyvos (ES) 2018/822, kuria dėl privalomų automatinių apmokestinimo srities informacijos, susijusios su praneštiniais tarpvalstybiniais susitarimais, mainų iš dalies keičiama Direktyva 2011/16/ES, 1 straipsnio 2 punktas pažeidžia teisę į teisingą bylos nagrinėjimą, kuri garantuojama Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsniu, ir teisę į privatų gyvenimą, kuri garantuojama Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 7 straipsniu, tiek, kiek pagal naują 8ab straipsnio 5 dalį, kuri buvo įterpta į 2011 m. vasario 15 d. Tarybos direktyvą 2011/16/ES dėl administracinio bendradarbiavimo apmokestinimo srityje ir panaikinančią Direktyvą 77/799/EEB, numatyta, jog valstybė narė, kuri imasi būtinų priemonių, siekdama atleisti tarpininkus nuo prievolės pateikti informaciją apie praneštiną tarpvalstybinį susitarimą, jei tokia prievole pranešti būtų pažeidžiama profesinė paslaptis pagal tos valstybės narės nacionalinę teisę, turi įpareigoti tarpininkus nedelsiant informuoti kiekvieną kitą tarpininką arba, jeigu kito tarpininko nėra, atitinkamą mokesčių mokėtoją apie jų prievoles pranešti, kai dėl tokio įpareigojimo advokatas, veikiantis kaip tarpininkas, informaciją, kurią jis sužinojo vykdydamas esmines savo profesijos užduotis, t. y. gindamas klientą arba atstovaudamas jam teisme ir teikdamas teisines konsultacijas, taip pat ne byloje, privalo pranešti kitam tarpininkui, kuris nėra jo klientas?

Nurodytos Sąjungos teisės nuostatos

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 7, 8, 20, 21, 47, 48, 49 ir 51 straipsniai

2018 m. gegužės 25 d Tarybos direktyvos (ES) 2018/822, kuria dėl privalomų automatinių apmokestinimo srities informacijos, susijusios su praneštiniais tarpvalstybiniais susitarimais, mainų iš dalies keičiama Direktyva 2011/16/ES, 1 straipsnio 2 punktas

Europos žmogaus teisių konvencijos 6 ir 8 straipsniai

Nurodytos nacionalinės teisės nuostatos

Konstitucijos 22 ir 29 straipsniai

2013 m. birželio 21 d. Dekreto dėl administracinių institucijų bendradarbiavimo apmokestinimo srityje 11/6 ir 11/7 straipsniai

2020 m. birželio 26 d. Dekreto, iš dalies keičiančio 2013 m. birželio 21 d. Dekretą dėl administracinių institucijų bendradarbiavimo apmokestinimo srityje dėl privalomų automatinių apmokestinimo srities informacijos, susijusios su praneštiniais tarpvalstybiniais susitarimais, mainų, 14 ir 15 straipsniai

Faktinių aplinkybių ir proceso santrauka

- 1 2020 m. rugpjūčio 31 d. ir 2020 m. spalio 1 d. pareiškėjai *Grondwettelijk Hof* (Konstitucinis teismas) pateikė prašymus visiškai ar iš dalies sustabdyti 2020 m. birželio 26 d. Dekreto taikymą ir paskelbti jį negaliojančiu.

Svarbiausi pagrindinės bylos šalių argumentai

- 2 Pareiškėjų manymu, 2020 m. birželio 26 d. Dekreto 14 straipsnis pažeidžia Konstitucijos 22 ir 29 straipsnius, prireikus aiškinamus kartu su Europos žmogaus teisių konvencijos 6 ir 8 straipsniais bei Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 7, 8, 20, 21, 47, 48, 49 ir 51 straipsniais. Jie nurodo, jog advokatas, kuris veikia kaip tarpininkas ir nori remtis savo profesine paslaptimi, pagal 2013 m. birželio 21 d. Dekreto 11/6 straipsnį ir jo 1 skirsnio 1 dalies 1 punktą, įterptus 2020 m. birželio 26 d. Dekreto 14 straipsniu, įpareigojamas kitus dalyvaujančius tarpininkus raštu informuoti, kad negali įvykdyti prievolės pranešti, ir nurodyti to priežastis. Šio reikalavimo neįmanoma įvykdyti nepažeidžiant profesinės paslapties. Be to, tai nėra reikalinga siekiant užtikrinti, kad būtų pranešama apie tarpvalstybinius susitarimus, nes informuoti kitus tarpininkus ir iš jų reikalauti vykdyti prievolę pranešti gali klientas, atstovaujamas arba neatstovaujamas advokato.
- 3 Flandrijos vyriausybės manymu, nėra problemos, kai kitas tarpininkas, kaip jis suprantamas dekrete, yra advokato, kuris veikia kaip tarpininkas, klientas arba kai jis užmezgė ryšį su advokatu padedamas kliento. Jei taip nėra ir advokatas nedirba su kitu tarpininku, jis ir nežino apie šio buvimą ir prievolę pranešti perkeliama mokesčių mokėtojui.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvų santrauka

- 4 2020 m. birželio 26 d. Dekretu į nacionalinę teisę perkelta Direktyva (ES) 2018/822. Iš šios direktyvos 2 konstatuojamosios dalies matyti, kad direktyva priimta Europos Sąjungai siekiant palengvinti mokesčių skaidrumo užtikrinimą Sąjungos lygmeniu. Konkrečiai valstybės narės turi numatyti

kompetentingą instituciją, kuri būtų atsakinga už valstybių narių keitimąsi reikalinga informacija apie agresyvius apmokestinimo susitarimus. Tam, kad kompetentingos institucijos galėtų disponuoti šia informacija, direktyvoje nustatyta prievolė pranešti apie galimai agresyvius tarpvalstybinius apmokestinimo susitarimus. Prievolę pranešti visų pirma turi vadinamieji tarpininkai, kurie paprastai dalyvauja vykdant tokius susitarimus. Jei tokių tarpininkų nėra arba jie gali remtis pagal teisės aktus numatyta profesine paslaptimi, prievolė pranešti perkeliama mokesčių mokėtojui. Siekiant įgyvendinti šią prievolę pranešti Flandrijos regione, 2020 m. birželio 26 d. Dekretu buvo padaryti keli 2013 m. birželio 21 d. Dekreto pakeitimai.

- 5 2013 m. birželio 21 d. Dekreto 11/6 straipsnyje, kuris buvo įterptas 2020 m. birželio 26 d. Dekreto 14 straipsniu, nustatyta, kokių veiksmų turi būti imami dėl prievolės pranešti, kai yra profesinė paslaptis, kurios yra saistomi kai kurie tarpininkai. Pagal šią nuostatą tarpininkas, saistomas profesinės paslapties, nuo prievolės pranešti atleidžiamas tik tuomet, kai jis kitą (-us) dalyvaujantį (-čius) tarpininką (-us) arba, jei tarpininko (-ų) nėra, mokesčių mokėtoją (-us) raštu informuoja, jog negali įvykdyti prievolės pranešti, ir nurodo to priežastis. 11/6 straipsnyje nustatyta:

„Jei tarpininkas saistomas profesinės paslapties, jis turi:

- 1) kitą tarpininką arba kitus tarpininkus raštu informuoti, jog negali įvykdyti prievolės pranešti, ir nurodyti to priežastis; tada ši prievolė pranešti automatiškai perkeliama kitam tarpininkui arba kitiems tarpininkams;
- 2) – nesant kito tarpininko – atitinkamą mokesčių mokėtoją arba atitinkamus mokesčių mokėtojus raštu informuoti apie jo arba jų prievolę pranešti ir nurodyti to priežastis.

<...>“

- 6 Profesinė paslaptis yra svarbi teisės į privatų gyvenimą ir teisės į teisingą bylos nagrinėjimą dalis. Remiantis *Grondwettelijk Hof* jurisprudencija, informacija, kurią apie savo klientus advokatai turi pateikti kompetentingai institucijai, saugoma profesine paslaptimi, kai ta informacija susijusi su veikla, priskiriama konkrečiai advokatų užduočiai – ginti klientą arba atstovauti jam teisme ir teikti teisinės konsultacijas. Vien aplinkybė, kad buvo pasitelktas advokatas, patenka į profesinės paslapties apsaugos sritį. Tai juo labiau taikytina dėl advokato klientų tapatybės. Informacija, kuri institucijos atžvilgiu saugoma profesine paslaptimi, saugoma ir kitų subjektų, pvz., kitų dalyvaujančių tarpininkų, atžvilgiu. Nuo profesinės paslapties taisyklės nukrypstama tik tuomet, kai tai pateisinama privalomuoju bendrojo intereso pagrindu ir atleidimas nuo profesinės paslapties yra labai proporcingas. Kaip buvo nurodyta 2020 m. birželio 26 d. Dekreto pirminio rengimo parlamente etape, tarpininko pareiga kitus dalyvaujančius tarpininkus informuoti, kad jis remiasi profesine paslaptimi, todėl negalės įvykdyti prievolės pranešti, ir nurodyti to priežastis, yra būtina siekiant įgyvendinti

direktyvoje nustatytus reikalavimus ir užtikrinti, kad remiantis profesine paslaptimi nebūtų vengiama pranešti, kai tai yra būtina.

7 Jei advokatas laikytinas tarpininku, kaip tai suprantama pagal 2013 m. birželio 21 d. Dekretą, jo klientas paprastai yra mokesčių mokėtojas arba kitas tarpininkas. Jei advokato klientas yra kitas tarpininkas, profesinė paslaptis advokatui nekliudo savo klientui nurodyti šio prievolę pranešti. Jei advokato klientas yra mokesčių mokėtojas ir praneština susitarime dalyvauja kiti tarpininkai, iš 2013 m. birželio 21 d. Dekreto 11/7 straipsnio, kuris buvo įterptas 2020 m. birželio 26 d. Dekreto 15 straipsniu, matyti, jog prievolę pranešti bet koku atveju turi ir kiti dalyvaujantys tarpininkai, nebent jie gali raštu įrodyti, kad prievolę pranešti jau įvykdė kitas tarpininkas. Jei jis dėl profesinės paslapties negali kitam tarpininkui pranešti, kad prievolės pranešti neįvykdys, juo labiau negali šiems kitiems tarpininkams pateikti rašytinių įrodymų, kad prievolę pranešti įvykdė. Tokiu atveju kiekvienas kitas dalyvaujantis tarpininkas automatiškai lieka saistomas prievolės pranešti. Todėl kyla klausimas, ar tarpininkui pagal 2013 m. birželio 21 d. Dekreto 11/6 straipsnio 1 skirsnio 1 dalies 1 punktą nustatytas įpareigojimas pateisinamas privalomuoju bendrojo intereso pagrindu.

8 Pagal 2020 m. birželio 26 d. Dekreto 2 straipsnį šiuo dekretu siekiama į nacionalinę teisę perkelti Direktyvą (ES) 2018/822. Šios direktyvos 1 straipsnio 2 punktu į Direktyvą 2011/16/ES įterpiamas 8ab straipsnis, kurio 5 dalyje nustatyta:

„Kiekviena valstybė narė gali imtis būtinų priemonių, kuriomis tarpininkams suteikiama teisė būti atleistiems nuo prievolės pateikti informaciją apie praneštiną tarpvalstybinį susitarimą, jeigu tokios prievolės pateikti informaciją įgyvendinimu būtų pažeidžiama profesinė paslaptis pagal tos valstybės narės nacionalinę teisę. Tokiomis aplinkybėmis kiekviena valstybė narė imasi būtinų priemonių, kuriomis reikalaujama, kad tarpininkai nedelsdami praneštų kitiems tarpininkams arba, jeigu kitų tarpininkų nėra, atitinkamam mokesčių mokėtojui apie savo prievolės pranešti pagal 6 dalį.

Pirmoje pastraipoje numatyta teisė būti atleistiems nuo prievolės tarpininkai gali naudotis tik jei vykdo veiklą nepažeisdami atitinkamų nacionalinės teisės aktų, kuriais apibrėžiama jų profesija.“

9 Taigi aišku, kad Dekreto leidėjas įpareigojimą tarpininkui, kuris remiasi pagal teisės aktus numatyta profesine paslaptimi, kitus tarpininkus arba mokesčių mokėtoją informuoti apie jų prievolės pranešti, nustatė remdamasis Direktyva (ES) 2018/822. *Grondwettelijk Hof* manymu, prieš priimant sprendimą dėl Dekreto suderinamumo su Konstitucija, reikia atsižvelgti į šią aplinkybę. Vis dėlto *Grondwettelijk Hof* neturi įgaliojimų nuspręsti dėl šios direktyvos suderinamumo su Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 7 ir 47 straipsniais. Atsižvelgiant į prašymus sustabdyti 2020 m. birželio 26 d. Dekreto, kuriuo į nacionalinę teisę perkelta Direktyva (ES) 2018/822, taikymą ir paskelbti jį negaliojančiu, kyla abejonė dėl jos galiojimo, taigi pirmiausia reikia

išsiaiškinti šios direktyvos galiojimo klausimą. Todėl pagal SESV 267 straipsnį Europos Sąjungos Teisingumo Teismui reikia pateikti pirmiau nurodytą prejudicinį klausimą.

DARBINIS VERTINIMAS